

Thommessen Krefting Greve Lund AS
Att: Advokat Eivind Sæveraas
Postboks 1484 Vika
0116 OSLO

Deres ref.:

Vår ref.: 2009/183
MAB WESE 524.0

Dato: 10. juni 2009

Veiledning - SAS Credits - konkurranseloven § 9 annet ledd – forbudet mot bonusprogram i innenriks norsk luftfart

Det vises til brev 7. april 2009 hvor det anmodes om en tilbakemelding med hensyn til om SAS' nye fordelsprogram *SAS Credits* faller inn under forbudet mot bonusprogram i innenriks norsk luftfart, jf. bonusforskriften¹ § 1. SAS har prinsipielt bedt om veiledning, subsidiært om unntak fra forbudet i medhold av bonusforskriften § 3.

Hensett til at fordelsprogrammets utforming p.t. ikke er endelige avklart, har Konkurransetilsynet ikke funnet grunnlag for å gi unntak fra bonusforskriften. Tilsynet har imidlertid, etter en helhetsvurdering, kommet til at en skriftlig veiledning vil kunne ivareta partenes interesser, samtidig som den er egnet til å sikre at konkurransen fremmes.

Det understrekes at veiledningen ikke innebærer noen form for forhåndsgodkjenning eller dispensasjon fra konkurranseloven² eller bonusforskriften, verken med hensyn til forhold som er direkte behandlet i veiledningen eller forhold som ikke er nevnt. SAS har et selvstendig ansvar for å innrette sin virksomhet i samsvar med konkurranselovens regler, herunder tilhørende forskrifter. Konkurransetilsynet kan på ethvert tidspunkt iverksette undersøkelser og sanksjonere eventuelle brudd på lovens forbud.

Rekkevidden av Konkurransetilsynets veiledningsplikt

Konkurransetilsynet gir veiledning etter forvaltningsloven³ § 11 og konkurranseloven § 9 annet ledd.

Konkurransetilsynet vil kunne gi skriftlig veiledning ut fra en vurdering av markedsaktørens konkrete behov, sakens betydning for å fremme konkurransen i markedene og tilsynets ressurser. Det bemerkes at Konkurransetilsynet gir veiledning om konkurranseloven med tilhørende forskrifter så langt tilsynet finner det nødvendig for å sikre at konkurransen fremmes. Konkurransetilsynet har derimot ikke kapasitet til å utføre funksjoner som normalt kan søkes ved bistand fra profesjonelle rådgivere, og dette er heller ikke et formål med veiledningsplikten.

Bonusforskriften er vedtatt i medhold av konkurranseloven § 14. Konkurranseloven er basert på et "forbudsprinsipp" der det er opp til aktørene i markedet å sørge for at deres atferd ikke bryter med lovens bestemmelser. Konkurransetilsynet gir veiledning om regelverket og forståelsen av dette ved

¹ Forskrift 20. juni 2007 nr. 684 om forbud mot bonusprogram i innenriks luftfart.

² Lov av 5. mars 2004 nr. 12 om konkurranse mellom foretak og kontroll med foretakssammenslutninger.

³ Lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker.

skriftlige uttalelser, møter, telefonsamtaler, foredragsvirksomhet, informasjon på tilsynets hjemmeside m.m.

Tilsynet er imidlertid tilbakeholden med å gi uttalelser som gir uttrykk for en bestemt anvendelse av regelverket i en konkret sak. Det er derfor ikke adgang til å gi noen forhåndsgodkjenning i enkeltsaker. Dette har også kommet til uttrykk i brev fra Fornyings- og administrasjonsdepartementet til SAS 8.januar 2007.

Beskrivelse av fordelsprogrammet SAS Credits

Det følger av brev 7. april 2009 at SAS Credits er et fordelsprogram rettet mot små og mellomstore bedrifter. Programmet kjennetegnes ved at det gis en rabatt til medlemmer på 4 prosent ved kjøp av fleksible flybilletter og 2 prosent ved kjøp av ikke-fleksible flybilletter. SAS Credits har kun et medlemsnivå, og det vil ikke bli gitt fri loungetilgang, fri tilgang til "fast track check in" eller lignende tjenester til bedrifter som har opparbeidet tilstrekkelig mange "credits" til å overstige en gitt terskelverdi.⁴ I følge SAS er det heller ingen kobling mellom SAS Credits og individprogrammet, Eurobonus.

Etter det opplyste, får foretak som er medlem av SAS Credits tilgang til fordelaktige avtaler med non-air partnere, herunder Avis, Scandic og American Express. Det tilbys også tilleggsopptjening ved betaling med foretrukne partnere, samt at det gis tilgang til TPC med rabatt (bedriftskort).

Rabatten på flyreiser gis i form av såkalte "credits". "Credits" tilfaller bedriftene som betaler for reisen, ikke den enkelte ansatte som foretar reisen. Én "credit" tilsvarer én NOK. "Credits" kan, i følge SAS, tas ut i kontanter eller brukes til å kjøpe flyreiser eller andre tjenester.⁵ "Credits" kan også brukes som delbetaling ved at kundene kan bruke opptjente "credits" sammen med kontanter ved kjøp av billetter eller andre tjenester.

I brevet fra SAS fremkommer at det er satt en nedre grense for uttak av "credits" på 500. Dette er begrunnet med at de billigste flybillettene koster omtrent 500 kroner. SAS har opplyst at grensen kan fjernes om nødvendig. I e-post 13. mai 2009 fremkommer videre at SAS vil tilby kundene å ta ut opptjente "credits" som kontanter uavhengig av den stipulerte nedre grensen for uttak til flyreiser. Kundene vil således kunne ta ut "creditsene" i form av kontanter "krone for krone", fra første opptjente "credit". Det vil imidlertid påløpe et gebyr for uttak av opptjente "credits" i kontanter. Gebyret er stipulert til ca. 250 kroner, og skal dekke SAS' merkostnader ved utbetaling jf. e-post av 2. juni 2009.

Forholdet mellom SAS Credits og bonusforskriften

Dersom SAS Credits i sin endelige form er utformet på en slik måte at medlemmene i realiteten tilbys en ordinær kontantrabatt, vil fordelsprogrammet falle utenfor forbudet i bonusforskriften. Dette forutsetter at medlemmene må få et reelt valg mellom å ta ut opptjente "credits" i flyreiser eller i kontanter. Videre må det ikke foreligge en nedre grense for å ta ut opptjente "credits". En slik grense vil lett kunne føre til at rabatten vil være avhengig av fremtidige reisebestillinger. Det bemerkes i denne forbindelse at enhver form for gebyr for uttak av opptjente "credits" vil kunne utgjøre en slik grense.

Det bemerkes videre at SAS Credits, som beskrevet av SAS i brev 7. april 2009, ikke synes å medføre innelåsende effekter i like stor grad som tradisjonelle bonusprogrammer. Årsaken til dette er blant annet at SAS Credits retter seg mot foretak, ikke enkeltindivider. Følgelig vil prinsipal/agentproblemer kunne unngås. I tillegg synes rabattstrukturen i SAS Credits å være mindre innelåsende enn i de tradisjonelle bonusprogrammene.

⁴ Jf. telefonsamtale 9. mars med vice president Stein Bemer, Marketing & Sales SAS Scandinavian Airlines.

⁵ SAS har opplyst at foretaket i fremtiden ønsker å tilby kjøp av andre tjenester, slik som loungetilgang, oppgradering, CO2-kompensasjon og gave til Redd Barna.

SAS har imidlertid, som nevnt innledningsvis, et selvstendig ansvar for å innrette sin virksomhet i samsvar med bonusforskriftens bestemmelser, herunder påse at SAS Credits i sin endelige form er i samsvar med konkurranseloven med tilhørende forskrifter.

Med hilsen

Jostein Skaar (e.f)
Avdelingsdirektør

Håkon A. Cosma
Etterforskningsleder